

Svar på revisionsrapport – Granskning av hanteringen av bidrag och stöd inom kulturområdet i Region Kronoberg

Sammanfattning

Regionfullmäktiges förtroendevalda revisorer har överlämnat rapporten ”Granskning av hanteringen av bidrag och stöd inom kulturområdet i Region Kronoberg” till kulturnämnden.

Revisionsrapportens sammanfattande bedömning är att kulturnämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll. I revisionsrapporten konstateras att det finns ett tydligt och ändamålsenligt regelverk och att kulturnämnden i stora delar har säkerställt att kraven uppfylls. Fem förbättringsområden identifieras. Kulturnämndens avsikt är att ta tillvara rekommendationerna i sitt fortsatta arbete för att kvalitetsutveckla sin styrning och uppföljning. I kulturnämndens svar på revisionsrapporten beskrivs hittills vidtagna och planerade åtgärder för respektive rekommendation tillsammans med tidsplan och övriga synpunkter.

När det gäller åtgärder som rör kulturpolitisk styrning och måluppföljning behöver hänsyn tas till lagkrav, principen om armlängds avstånd, nationella kulturpolitiska mål samt komplexiteten i den kulturpolitiska målstrukturen. Graden av kontroll och administration behöver balanseras mot detta samt vägas mot personella resurser och befintliga krav inom det nationella åtagandet som kultursamverkansmodellen utgör.

Rekommendationer och svar

Rekommendation 1

”Ställ krav på att bidragssökande verksamheter lämnar in verksamhetsplaner där det tydligt framgår hur verksamheterna uppfyller kulturnämndens regelverk för bidrag samt vilka aktiviteter som verksamheterna ämnar bedriva under verksamhetsåret.”

Kulturnämndens svar

Hittills vidtagna åtgärder

Kulturnämnden ställer redan idag, via sina grundvillkor, krav på att årliga verksamhetsplaner ska lämnas in i samband med den ordinarie verksamhetsredovisningen.

Planerade åtgärder och tidsplan

Kulturnämnden avser under hösten att göra förtydliganden i de grundvillkor som ska gälla inför 2025 vad gäller kraven på utformning av verksamhetsplaner, med hänsyn tagen till de synpunkter som beskrivs nedan. Beslut om grundvillkor för 2025 fattas av kulturnämnden i samband med beslut om budget, preliminärt 4 oktober eller 22 november.

Synpunkter

Kulturnämndens styrkedja är utformad för att säkerställa att den kulturpolitiska styrningen sker i enlighet med principen om armlängds avstånd. Principen är en utgångspunkt för att säkra konstnärlig frihet, en central del i ett fritt och demokratiskt samhälle med koppling till yttrandefrihetsgrundlagen, museilagen och det nationella kulturpolitiska självständighetsmålet; ”att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund”.

Av kulturnämndens grundvillkor framgår att organisationer med stöd från kulturnämnden självständigt planerar och utformar sin verksamhet i enlighet med kulturplan, uppdragsbeskrivningar och övriga villkor för den regionala och statliga finansieringen. I enlighet med principen om armlängds avstånd så avhåller sig kulturnämnden från detaljstyrning av verksamhetsplaneringen. Styrningen sker i istället på övergripande nivå via långsiktiga uppdragsbeskrivningar som reglerar relationen mellan nämnden och respektive verksamhet, som till exempel ägardirektiv, överenskommelser eller planer beroende på organisationsform. Kulturnämnden konstaterar att revisionens fördjupade granskning inte har tagit hänsyn till dessa, med undantag för överenskommelsen med studieförbunden som bara nämns kort i revisionsrapporten och bedöms som ändamålsenlig. Det innebär att ett viktigt led i kulturnämndens styrkedja saknas i granskningen.

Revisionsrapporten konstaterar att utformningen av verksamhetsplanerna varierar i upplägg och omfattning. Kulturnämnden vill dock poängtera att det är viktigt att sätta deras utformning i relation till de regionala kulturverksamheternas olikheter vad gäller organisation, förutsättningar och uppdrag.¹ Kulturnämnden har anpassat sin styrning och krav på uppföljning med hänsyn till de olika förutsättningarna. Eftersom en stor del av den regionala kulturverksamheten i Kronoberg bedrivs i samverkan med andra har kulturverksamheterna också ofta flera olika huvudmän att förhålla sig till vilket skapar ytterligare administrativa krav.

Graden av kontroll och administration behöver också vägas mot personella resurser, både i Region Kronoberg och kulturorganisationerna. Region Kronobergs uppföljning ligger redan idag på en högre nivå än vad det nationella åtagandet inom kultursamverkansmodellen kräver. Kulturnämnden ställer till exempel redan krav på att årliga verksamhetsplaner ska lämnas in i samband med den ordinarie verksamhetsredovisningen, men de formuleras och utformas självständigt av verksamheterna. Verksamhetsplanerna utgör inte en ansökningshandling eller uppdragsbeskrivning utan bör snarare förstås som organisationernas egna verktyg för att bryta ner uppdraget från kulturnämnden på årsbasis. De fyller inte heller någon formell funktion i den nationella uppföljningen inom kultursamverkansmodellen, utan är ett komplement i den regionala uppföljningen där kulturstaben främst använder dem som en orientering i verksamhetsdialoger och uppföljning av de regionala uppdragen.

¹ För ett tydligt exempel kan en jämförelse göras mellan den största och den minsta verksamheten som tilldelas stöd från kulturnämnden: *Regionteatern Blekinge Kronoberg*, ett regionägt aktiebolag med 100 anställda i två regioner och 13,5 miljoner kronor i regional driftsanslag från kulturnämnden och *Folkets bus och parker*, en ideell förening med en anställd i fyra regioner och 55 000 kronor i regional driftsanslag från kulturnämnden.

Rekommendation 2

”Verka för att det årligen görs vissa utökade kontroller av bidragssökande verksamheter i samverkan med andra bidragsgivare, såsom andra regioner och kommuner.”

Kulturnämndens svar

Hittills vidtagna åtgärder

Större delen av Region Kronobergs kulturverksamhet bedrivs i samverkan med andra, till exempel regioner och kommuner, vilket är en framgångsfaktor i ett litet län. Gemensamma uppföljningsrutiner och löpande dialog på olika nivåer tillämpas sedan lång till tillbaka för verksamheter med gemensamma huvudmän. Det sker också ett formaliserat informations- och erfarenhetsutbyte med länets kommuner löpande, både på tjänstemannanivå via det kommunala kulturchefsnätverket och på politisk nivå via kommunalt forum.

Planerade åtgärder och tidplan

Kulturnämnden planerar under hösten att återuppta formaliserade överläggningar med framförallt Region Skåne, Växjö kommun och Ljungby kommun. De har tidigare genomförts löpande på både tjänstemannanivå och politisk nivå, men har under en period pausats bland annat med anledning av en ansträngd personalsituation.

Rekommendation 3

”Ta fram en checklista med utökade kontroller avseende bidragssökande verksamheter och deras ledande företrädare gentemot olika myndighetsuppgifter i syfte att minimera riskerna för välfärdsbrottslighet.”

Kulturnämndens svar

Hittills vidtagna åtgärder

Uppföljningen innehåller redan idag vissa kontrollmoment av den här karaktären, till exempel stickprover på utdrag ur polisens belastningsregister för personal som möter barn och unga.

Planerade åtgärder och tidplan

Kulturnämnden avser under hösten att undersöka hur arbetet kan utvecklas och utformas ytterligare och kommer att söka stöd och samverkan både internt och i dialog med andra regioner kring frågan.

Rekommendation 4

”Pröva systematiskt förekomsten av nämndledamöters jäv för att säkerställa att beredning och beslut om kulturbidrag och stöd sker på ett opartiskt sätt och i enlighet med lagstiftning och regionens riktlinjer.”

Kulturnämndens svar

Hittills vidtagna åtgärder

I inledningen av mandatperioden ordnades utbildning för kulturnämnden som bland annat innehöll information om jäv. Vid sammanträdet 2023-04-28 informerades kulturnämnden om Region Kronobergs nya administrativa riktlinje mot mutor, korruption och jäv. Kulturstaben informerade även de regionala kulturverksamheterna om den nya riktlinjen i samband med 2023 års verksamhetsdialoger för att förebygga förekomsten av till exempel fribiljetter. Frågor om jäv lyfts också delvis i den utredning om Region Kronobergs tillämpning av principen om armlängds avstånd som genomfördes under 2022–2023.

I kansliavdelningens arbete med att ta fram en ärendehandbok för handläggning och beredning av politiska ärenden har kulturstaben fört fram önskemål om att förtydliga processer och dokumentation av jäv både på politisk nivå och på tjänstemannanivå.

Rekommendation 5

”Utveckla uppföljning av mål och uppföljning av de insatser som genomförs. Nämnden bör tydligare beskriva graden av måluppfyllelse vad gäller Kulturplanens mål utifrån genomförda aktiviteter i de verksamheter som får bidrag och stöd från regionen.”

Kulturnämndens svar

Hittills vidtagna åtgärder

En årlig uppföljningsrapport tas fram som komplement till kulturnämndens egen årsrapport. Årsrapporten fokuserar främst på den interna kulturförvaltningens arbete under året. Den kompletterande uppföljningsrapporten följer även upp målen i kulturplanen och baseras på regional och nationell uppföljning av den verksamhet som tilldelas stöd av kulturnämnden. Upplägget i uppföljningsrapporten har utvecklats över tid för att möta revisionens önskemål. I föregående års uppföljningsrapport infördes en samlad kvalitativ bedömning kopplat till kulturplanens mål. I årets uppföljningsrapport införs en samlad övergripande bedömning som är kopplat till kulturplanens mål och kulturnämndens villkor. Det görs även en lägesbedömning för respektive mål och ett antal indikatorer sammanställs för respektive mål, i linje med revisionsrapportens rekommendation om att tydligare beskriva graden av måluppfyllelse. En ny indikator införs också mot bakgrund av ett pågående fullmäktiguppdrag; andel icke offentlig finansiering inom bolagen på kulturområdet.

Eftersom den regionala kulturförvaltningen har relativt begränsade personella resurser har även initiativ tagits till att undersöka stöd och samverkan kring uppföljning och analys av kulturplanens mål, i likhet med processen för den regionala utvecklingsstrategin.

Planerade åtgärder och tidplan

Den nya regionala kulturplanen som håller på att tas fram för perioden 2025–2028 kommer att ha en tydligare koppling till de nationella kulturpolitiska målen. Det kommer att ge bättre möjligheter att dra nytta av arbetet med uppföljning, utvärdering och lägesbedömningar som görs på nationell nivå, av till exempel Kulturrådet och Myndigheten för kulturanalys. På nationell nivå pågår också ett omfattande arbete med att utveckla kvalitetsindikatorer inom folkbildningen.

Synpunkter

Att utforma indikatorer på kulturområdet behöver sättas i relation till att de nationella kulturpolitiska målen är vad Ekonomistyrningsverket beskriver som ”visionära”. Det innebär bland annat att de är svåra att följa upp via kvantitativa mätetal. Myndigheten för kulturanalys har utvecklat ett särskilt analysraster för att hantera komplexiteten i den kulturpolitiska målstrukturen. För ett utförligare resonemang hänvisas till uppföljningsrapporten och tjänstemannaunderlaget inför budget 2025.

En region kan inte leda arbetet med att utveckla indikatorer för uppföljning av de komplexa nationella kulturpolitiska målen. Däremot ska den omfattande uppföljningen som görs, framförallt inom kultursamverkansmodellen, användas på ett klokt och administrativt hållbart sätt. Det pågår ett löpande arbete med att utveckla både de kvalitativa bedömningarna och kvantitativa mätetalen i uppföljningen av kulturplanens mål.

Johan Lindberg
Regional utvecklingsdirektör

Bilagor

- Revisionsrapport - Granskning av hanteringen av bidrag och stöd inom kulturområdet i Region Kronoberg